

MISTÄ ILMANSUUNNASTA TUULEE?

Tarvikkeet

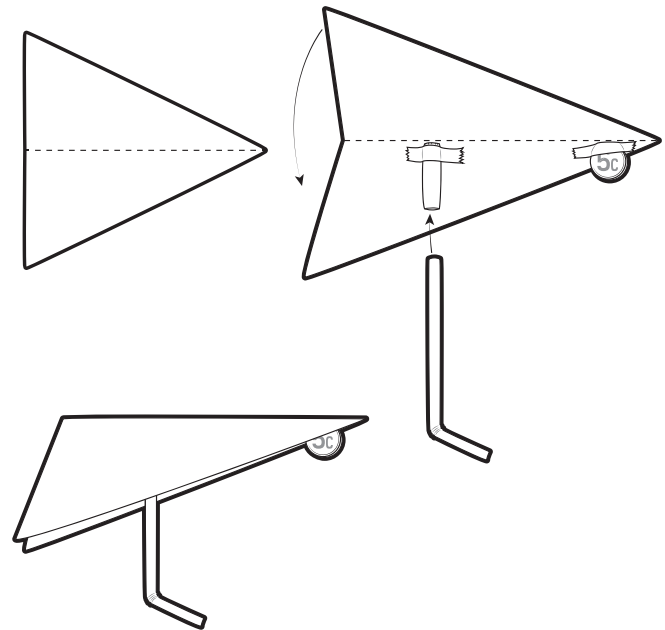
Kiviä, kartonkia, sakset, metalliraha tai rengas, ilmastointiteippiä, tussin tuppi, pilli tai puutikku, kompassi, erivärisiä pyykkipoikia

Virittäytyminen

Tutkitaan, mistä suunnasta tuulee. Piirretään maahan suuri ympyrä. Ensin jokainen asettaa kiven keskele maahan piirrettyä ympyrää. Sen jälkeen nuolaistaan sormea. Mistä suunnasta tuuli puhaltaa sormen kuivaksi eli mistä suunnasta tuulee? Jokainen laittaa pikkukiven sille puolelle ympyrää, mistä suunnasta hänen mielestään tuulee. Tutkitaan, millaisia havaintoja on saatu.

Toiminta

Rakennetaan tuulensuunnannäyttävä (ks. kuva). Leikataan kartongista kolmio, jossa on yksi lyhyt sivu ja kaksi pitkää sivua. Taitetaan kolmio kärjestä symmetrisesti niin että pitkät sivut tulevat vastakkain. Asetetaan taitettu kolmio taitoskohta ylöspäin ja laitetaan kolmion kärkeen metalliraha tai rengas kiinni painoksi. Alapuolelle keskelle kiinnitetään ilmastointiteipillä tussin tuppi, jonka sisälle asetetaan pilli tai sopivan paksuinen puutikku.

Lapset saavat ideoida, mihin pillin toinen pää asetetaan, että rakennelma pysyy pystyssä. Ruukkuun, joka on täynnä hiekkaa? Märkään saveen? Muovailuvahaan?

Lopetus

Asetetaan kompassi maahan ja tuulensuunnannäyttävä kompassin viereen. Katsotaan kompassista ilmansuunnat ja kiinnitetään eriväriset pyykkipojat pillin varteen pääilmansuuntien (pohjoinen, itä, etelä, länsi) mukaan. Katsotaan, mihin suuntaan tuulensuunnannäyttäjän kärki kääntyy ja mikä ilmansuunta pyykkipoikien mukaan on silloin kyseessä. Oliko kukaan oikeassa tuulen suunnasta?

KITKAN HAVAINNOINTIA

Tarvikkeet

Syvä uunipelti, vettä, kiviä, maalia, pikkuautoja, nimi-lappuja, kyniä, levyjä, muoviva, kangasta, sanomalehden sivuja, leivinpapera, öljyä, kirjoja, muistiinpanovälineet, mittanauhoja

Ennakkovalmistelut

Jäädytetään syvällä uunipellillä laakeita jäälevyjä. Maalataan kiviin iloisia ja surullisia kasvoniilmeitä.

Virittäytyminen

Lapset tuovat oman pikkuauton mukanaan. Laitetaan jokaiseen nimi. Vaihtoehtoisesti voidaan etsiä hoitopaikan pikkuautojen joukosta jokaiselle hyvä auto. Millainen pikkuauto on mielestäsi hyvä? Kerro parillesi.

Toiminta

Testataan, kuinka pitkälle auto liikkuu eri alustoilla. Pienryhmissä rakennetaan levystä, levyn päälle asetettavista erilaisista alustoista (a–g) ja kirjoista mäki eli kalteva taso, jonka huipulta pikkuautot saavat liikkua alas omaa vauhtiaan. Jokainen ryhmä tekee yhden mäen. Tehdään ensin hypoteesi, kuinka pitkälle auto liikkuu, kun alustana on

- a. muoviva
- b. kangaspala
- c. sanomalehden sivu
- d. leivinpaperin pala
- e. öljytty leivinpaperin pala
- f. jäätä
- g. lasten oma kulkualustaidea.

Kokeillaan samassa mäessä kaikilla eri alustoilla. Päätetään autot irti, eli autolle ei anneta lisää vauhtia. Mitataan mittanauhalla, kuinka pitkälle auto kulkee, ja kirjataan tulokset esimerkiksi piirtämällä. Jokainen ryhmä kiertää testaamassa jokaisen mäen.

Lopetus

Keskustellaan yhdessä, miten kulkualustan vaihto vaikutti auton liikkumiseen. Miksi auto liikkui joillakin alustoilla pidemmälle kuin toisilla? Mikä alustoista oli paras? Entä huonoin? Lapset saavat kertoa mielipiteensä siten, että vievät hymynaamaisen kiven parhaan alustan luo ja surunaamaisen kiven huonoimman alustan luo.